

Läraktiga djur

Djurens veckas guide för barn

Innehåll

Inledande ord	3	träningsstund	17
Vad är det som förenar djur och människor? Berättelsen om Lo börjar	4	På djurens språk	18
Djur måste få vara djur	5	Varför tränar vi djur?	20
Uppgift: Djuraktigt liv	6	Djur lär sig snabbt	22
Människans uppgift är att ta hand om djuren	7	Uppgift: Produktionsdjur lär sig också	23
Djur är intelligenta och kännande varelser	8	Man kan påverka djurets beteende	24
Uppgift: Fyndiga bin	10	Tränandet ska vara roligt för djuret	25
Uppgift: Djur är nöjda om de har meningsfull sysselsättning	11	Problem?	26
Bete dig lugnt med djur	12	Uppgift: Sant eller falskt?	27
Alla djur lär sig	14	Alla djur lär sig	28
Uppgift: Korsord	16	Uppgift: Att fundera på	29
Uppgift: En angenäm		De rätta svaren på uppgifterna	30
		Kom ihåg det här!	31

Text:

Pi Mäkilä

Layout och illustrationer:

Sari Toivola

Översättning:

Marie-Christine Dalton

Bilder:

Didier Sibourg/Adobe Stock (pärm)
Marjo Kokkonen (s. 3 & 6)
Erik Larm/shutterstock.com (s. 5)
Robert Jones/pixabay.com (s. 6)
825545/pixabay.com (s. 6)
Spiritze/pixabay.com (s. 6)
Daniel Brachlow/pixabay.com (s. 6)
Ratushiana Tatiana/shutterstock.com (s. 6)
Marika Taskila (s. 6)

Hanna K. Heikkilä (s. 6)
sipa/pixabay.com (s. 9)
David Benton/shutterstock.com (s. 12)
cat3n/shutterstock.com (s. 14)
Irina Kozorog/shutterstock.com (s. 18)
Melounix/shutterstock.com (s. 20)
Csanad Kiss/shutterstock.com (s. 21)
eva_blanco/shutterstock.com (s. 24)

Tryckeri:
PunaMusta Oy

Utgivare:
SEY Djurskyddet Finland, 2021
Fågelviksgatan 10,
00500 Helsingfors.
www.sey.fi

Painotutteeet
4041-0619

ClimateCalc CC-00025/FI
PunaMusta Printing

SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

Inledande ord

Också djur lär sig genom att man sporrar dem

I årtionden var det helt normalt att träning av djur baserade sig på straff, rädsla och att man tvingade djuret att göra något. På så sätt hade man alltid tränat djur och man såg inget behov att ändra på detta.

Först under de senaste drygt tio åren har man i större utsträckning börjat förstå vilken betydelse tillämpningen av inlärningsteorier har när man tränar djur. Erfarenhet har visat att så kallad operant betingning och speciellt positiv förstärkning ger goda resultat.

Positiv förstärkning är också något som djuret upplever som angenämt. Förenklat sagt baserar sig positiv förstärkning på att djuret får en belöning för sådan verksamhet som man önskar av det. Belöningen ska vara något som djuret uppskattar.

Metoderna som används vid positiv förstärkning är inte enbart djurvänligare än de som baserar sig på rädsla och straff utan enligt undersökningar är de också effektivare. Djurträning som baserar sig på positiv förstärkning är också trevligare för människan eftersom det känns givande och leder till tillfredställelse av upplevelser tillsammans med djuret.

Även om yrkesutbildade personer inom djurträning i stor utsträckning har övergått till att träna djur enligt inlärningsteorier är det fortfarande vanligt i människornas vardag att lära ett djur något genom att tvinga och bestraffa det. Människorna skriker åt djur, släpar på dem, nyper och ruskar om dem. Det är dock få som medvetet använder sig av våld. Vanligtvis är det fråga om okunskap och inrotade vanor.

I detta guidehäfte berättar vi om dagliga interaktionssituationer med djur och hur man i den dagliga vardagen kan stödja önskvärdt beteende hos djur. Samtidigt fungerar guidehäftet som en inledning till hur man tränar genom positiv förstärkning och lär ut principerna för metoden. Dessa principer kan tillämpas i sådana situationer där man vill forma ett djurs beteende.

Djurträning är inte enbart korta i förväg planerade träningsstunder. Djurträning innebär daglig växelverkan mellan djuret och människan och syftet är att underlätta den gemensamma tillvaron. Det är fråga om att människan systematiskt formar djurets beteende för att göra vardagen smidigare.

Som bäst kan djurträning ge barnet upplevelser av att lyckas, öppna en helt ny värld för barnet med inblick i djurens tänkesätt samt öka empatin mellan arterna.

Jag önskar alla läsare trevliga gemensamma inlärningsstunder!

Maria Lindqvist

Maria Lindqvist
verksamhetsledare (vik.)
SEY Djurskyddet Finland

Vad är det som förenar djur och människor?

Vi människor är djur, precis såsom också katter, fåglar eller till exempel möss. Många saker förenar människor och andra djur. Djur har samma grundläggande känslor som människor också har. Vi kan alla känna glädje, sorg, rädsla och smärta. Om vi stöter foten tar det på samma sätt ont för både människor och möss.

Berättelsen om Lo börjar

Vår gemensamma, olika värld

Det här är Lo. Lo tycker om djur och vill lära sig mera om dem. Idag betraktar Lo fåglarna som flyger runt på gårdsplanen utanför hemmet.

- Det är roligt att tänka att fåglarna upplever världen på ett annat sätt än vi människor. Fåglarna ser sådana färger som vi människor inte kan se. Fåglarna undersöker marken genom att picka i den, medan vi undersöker saker med hjälp av våra händer, funderar Lo.

Djur måste få vara djur

Alla djurarter har sina egna behov som är viktiga för dem. För hönsen är det viktigt att få krasa i marken och för hundar att nosa på lukter. För oss människor och också för till exempel marsvin är det viktigt att tillbringa tid tillsammans med vänner. Ormar å sin sida trivs i allmänhet inte i varandras sällskap.

Ett djur mår inte bra om det inte får göra sådant som är viktigt för det. Om till exempel en kanin hela tiden hålls i en bur kan den bli apatisk, det vill säga sorgsen. Kaninen måste få röra sig på ett stort område där den kan gräva tunnlar och gömma sig.

I naturen betar hästar tillsammans med sin flock nästan hela dagen. Om en häst inte får röra på sig tillräckligt eller tillbringa tid med andra hästar kan den bli frustrerad och då kan människan anse att den har blivit besvärlig. Om hästen får vara tillräckligt mycket ute på ett tillräckligt stort område och den har tillräckligt med mat och sällskap så känner den sig bättre. Då ändras hästens beteende och ofta tycker människan då att den är mindre besvärlig.

DJUR KÄNNER glädje, sorg, rädsla och smärta på samma sätt som vi människor. Olika djur upplever dock saker och ting på olika sätt och de tänker inte på samma sätt som vi. En hund eller katt känner inte skam och kan inte planera att hämnas.

FÖR ALLA djur är det viktigt att få leva sitt liv som djur. Vi människor kan ställa olika krav på djur. Vi måste dock komma ihåg att skapa sådana omständigheter för dem att de trivs och mår bra.

Djuraktigt liv

Djur tycker nödvändigtvis inte om allt sådant som i människans tycke är trevligt eller som underlättar människans liv.

Ringa in det alternativ av bildparen som är angenämare för djuret.

1.

2.

3.

4.

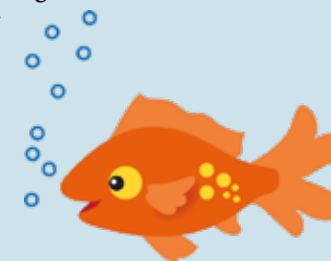
Människans uppgift är att ta hand om djuren

Vi människor är vana att hålla djur som sällskapsdjur. Sällskapsdjur är familjemedlemmar som vi i bästa fall kan spendera gemensamma stunder med under flera års tid.

Lo skulle vilja ha ett eget sällskapsdjur. Lo vet att om man har ett sällskapsdjur innebär detta också att man har skyldigheter och att skötseln av alla slag av sällskapsdjur tar tid.

– Om vi fast skulle skaffa fiskar? Dem behöver man inte föra ut på promenader, så som man till exempel måste föra hundar, föreslår Lo till sin pappa.

– Akvariefiskar är roliga men det går tid också till deras skötsel. Akvariet ska hållas rent och fiskarna ska matas regelbundet. Man måste ta bra hand om sitt sällskapsdjur varje dag, även om man inte alls skulle ha ork till detta, påminner pappan.

ÄVEN OM ett barn har ett eget sällskapsdjur så är det alltid de vuxna som är ansvariga för djuret. De vuxnas uppgift är att säkerställa att djuret mår bra. Det är också de vuxnas uppgift att se till att djuret blir tränat. De vuxna kan dock handleda också andra familjemedlemmar i att hjälpa till med skötseln av sällskapsdjuret och dess träning.

Djur är intelligenta och kännande varelser

Alla djur, även vi människor, vill må bra, göra sådant som är viktigt för oss och undvika smärta. Hur stora eller små vi är spelar ingen roll. Om en mus och en häst är rädda, kan båda känna sig lika rädda. Storleken inverkar inte heller på hur intelligenta djur är eller hur lätt de har att lära sig något.

Intelligensen hos djur är av sitt eget slag, eftersom olika djur behöver olika färdigheter. Vi människor är intelligenta på det sättet som människor är intelligenta, fåglar så som fåglar och fiskar så som fiskar.

Det är inte alltid lätt att förstå hur djur känner sig eftersom de inte talar samma språk som vi människor. Du kan inte fråga en hund hur den känner sig. På basis av hundens beteende är det dock möjligt att bli varse något av vad den känner. Vi människor kan också lära oss att lite förstå andra djurs språk.

DJUR ÄR kännande och tänkande varelser. Intelligens och inlärningsförmåga är grundläggande egenskaper hos djur. Ödlor, fiskar och också bin lär sig en hel del olika saker under sin livstid.

DJUR FÖRSÖKER ofta dölja sin smärta eller att de har det dåligt att vara och därför är det inte alltid lätt att upptäcka om ett djur inte mår bra. Ibland kan djuret börja uppföra sig på ett sätt som människan tycker att är konstigt. Till exempel kan en sjuk katt börja kissa någon annanstans än i sin sandlåda. Människan tycker då att kattens uppförande är irriterande.

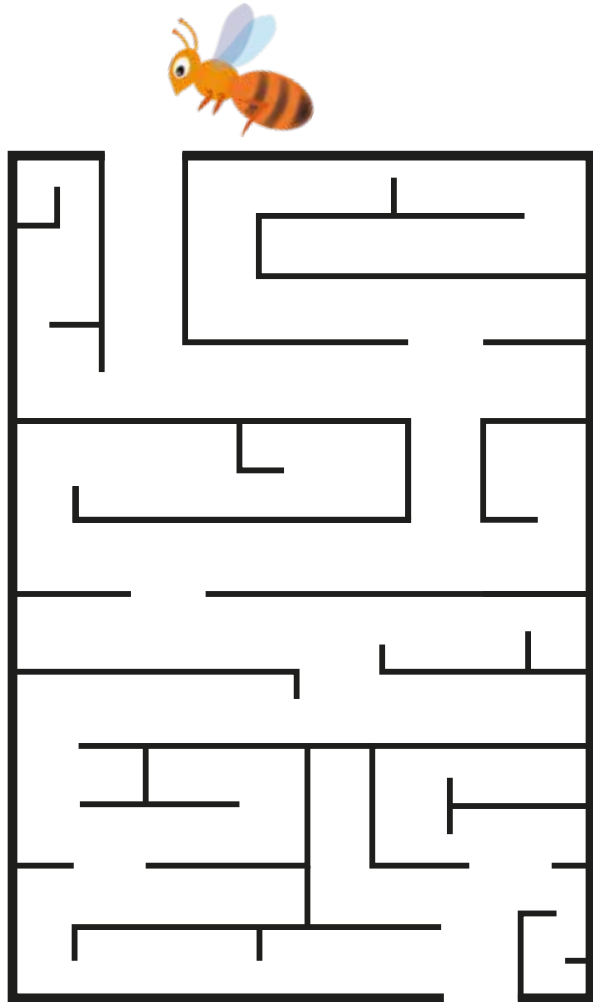
OM DU misstänker att något är på tok med ett djur ska du berätta om detta för en vuxen. Den vuxnas uppgift är sedan att be om råd av till exempel en veterinär.

Fyndiga bin

Bin är på sitt eget sätt intelligenta djur. Vi vet att bin till exempel kan lösa matematiska problem och kommunicera med sina artfränder genom att dansa.

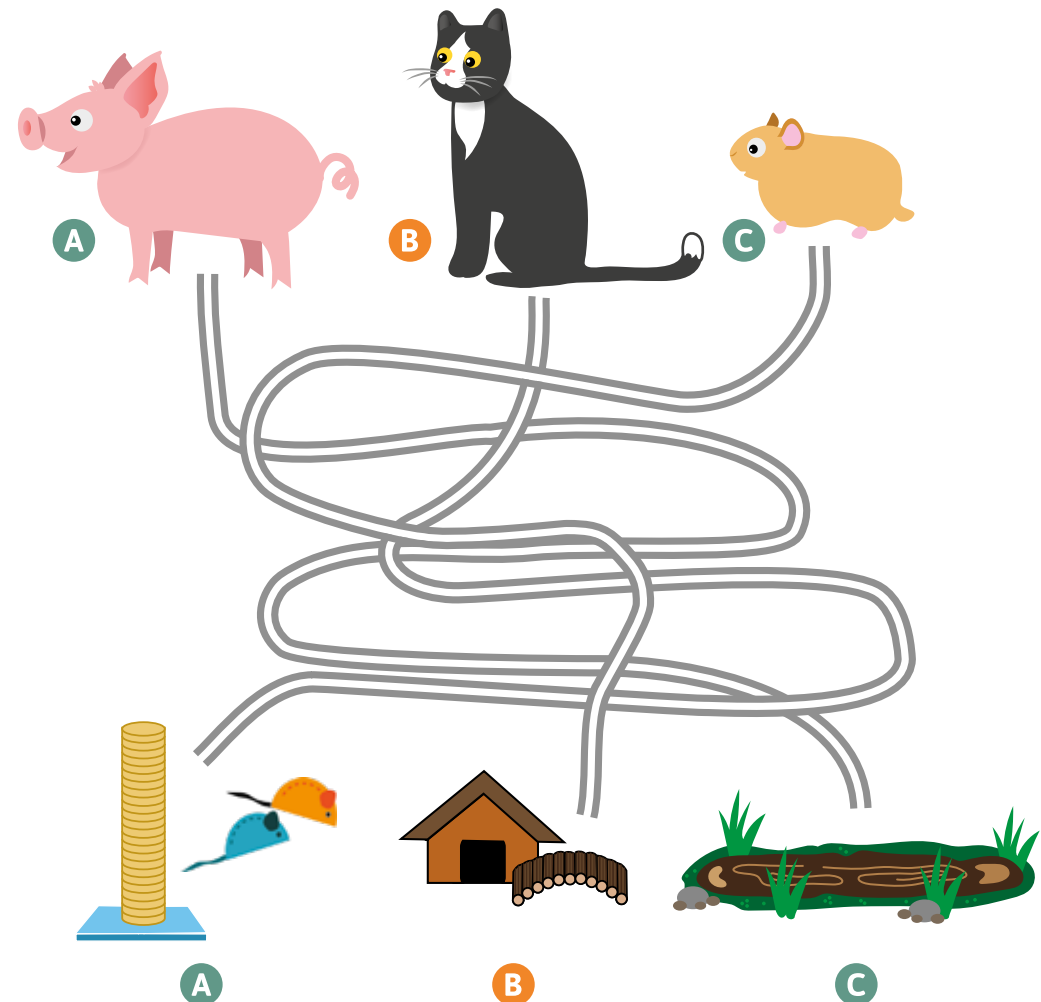
Hjälp biet att hitta en väg genom labyrinten till blomman.

Djur är nöjda om de har meningsfull sysselsättning

För att ett djur ska må bra måste det få utlopp för sina egna artspecifika behov.

Föreina djuret med den sysselsättning som det tycker om.

Bete dig lugnt med djur

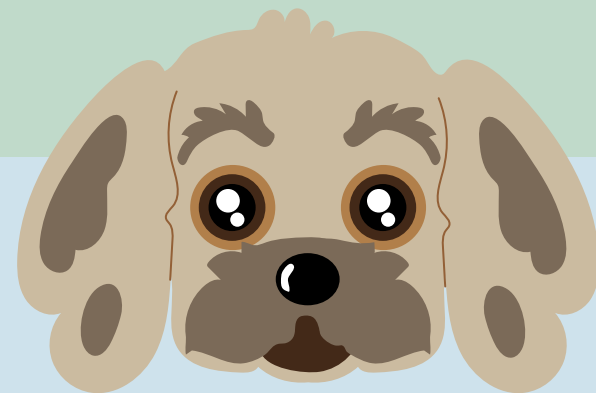
Vi människor tycker att sällskapsdjur är roliga och trevliga familjemedlemmar som vi vill tillbringa tid med. Vår uppgift är att samtidigt också komma ihåg att djur är sina egna slag av individer. Även om vi skulle vilja få djuren att vara lättkötta och tysta, måste ett djur ha möjlighet att ge utlopp för sin egen vilja och sina känslor. Vår uppgift är att lära oss att förstå vad djur vill berätta för oss genom sitt kroppsspråk och de olika ljud de ger ifrån sig.

ETT DJUR ska alltid få vänja sig med sådant som är nytt i sin egen takt. Om man tvingar en katt eller en hund i situationer som de upplever som skrämmande lär de sig endast att vara ännu mer rädda för dem än förut.

DET LÖNAR SIG alltid att närma sig djur lugnt. Fast du skulle vara ivrig ska du inte springa, hoppa eller ropa. Ge djuret tid att bekanta sig med dig och att närma sig dig i lugn och ro. Kom ihåg att du aldrig får klappa eller hälsa på en hund om hundens ägare inte är på plats. Om hunden springer iväg, får man inte jaga den. En del djur tycker inte alls om att bli klappade.

En liten hund som heter Ronja bor granne med Lo. Lo skulle vilja klappa hunden och kanske också någon gång ta den på en promenad i koppel. En dag samlar Lo mod till sig och närmar sig hundägaren.

- Får jag klappa hunden? frågar Lo.

Hunden viftar på svansen och drar ivrigt mot Lo. Strax hoppar den upp mot Los ben.

- Det lönar sig att gå ner på huk, då kan hunden lättare bekanta sig med dig, föreslår Los granne.

- Ronja är väldigt glad när hon får bekanta sig med dig. Ändå är det bättre att närma sig hunden lite från sidan. Låt hunden lukta på dig om den vill och börja klappa den från sidan. Hunden tycker att detta är artigt, berättar grannen.

- Om Ronja undviker ögonkontakt och vänder sitt huvud bortåt eller morrar så vill den antagligen inte bli klappad. Då ska vi människor låta hunden vara i fred, berättar grannen.

Alla djur lär sig

Alla djur lär sig olika saker under sin livstid. Djur behöver lära sig saker för att de ska överleva och kunna skaffa föda till sig i naturen. Ett djur måste också lära sig att bygga ett bo till sig eller hitta ett skyddat ställe där det kan sova.

Djurets egenskaper inverkar på det vad det kan eller inte kan lära sig. Exempelvis kan en kanin inte lära sig att jaga eftersom kaninen själv är ett bytesdjur. Bytesdjur är sådana djur som blir jagade av andra för föda. En kanin är på andra sätt läraktig. Den lär sig att hitta lämplig föda genom sitt luktsinne och den är utmärkt i att gräva och gömma sig.

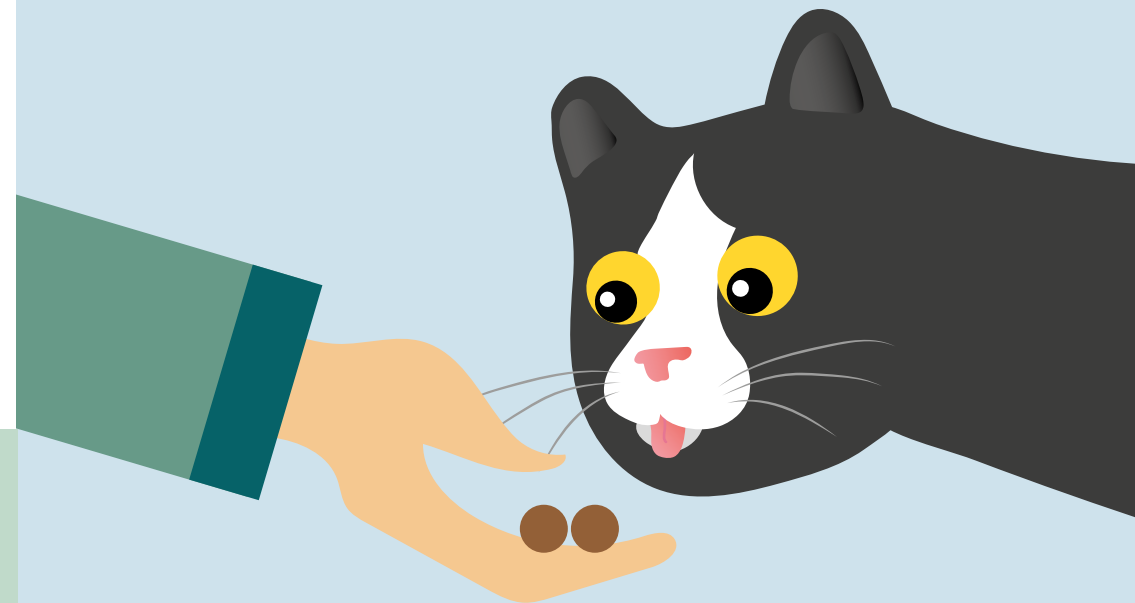
OLIKA DJUR och olika djurarter lär sig på olika sätt. En del djur är förvånansvärt snabba att lära sig. I allmänhet lär sig djur lättast något nytt genom att någon händelse alltid upprepas på samma sätt och djuret tycker att belöningen är bra.

Lo är på besök hos mormor. Mormor har en katt som heter Nisse. Lo tycker att det skulle vara roligt att lära Nisse något trick. Mormor har redan lärt Nisse att sitta still när hon serverar mat till den.

– Olika djur är intresserade av att lära sig på olika sätt. Eftersom Nisse tycker om mat kan vi lära den att till exempel hoppa bort från bordet genom att belöna den med mat. Innan Nisse flyttade hit hade jag en katt som inte brydde sig om läckerbitar, men som älskade att man lekte med den. Då var en gemensam lekstund en belöning för väl utträttat arbete, berättar mormor.

Lo får testa om Nisse hoppar ner från bordet på kommando. Genast när Nisse utfört tricket rätt belönar Lo Nisse med en liten läckerbit.

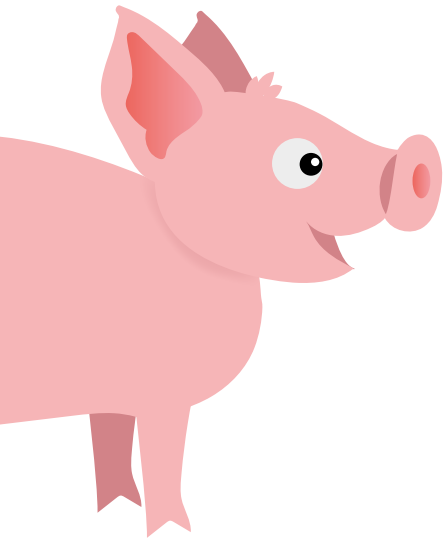
– Fint gjort, just så där ska det gå till, berömmar mormor.
– Om man vill lära ett djur något trick ska man vara konsekvent. Att vara konsekvent innebär att när människan ber att djuret ska göra något trick ska människan alltid be på samma sätt, berättar mormor.

Korsord

Komplettera i korsordet de ord som saknas. På den lodräta raden bildas en mening som är viktigt att komma ihåg när man är tillsammans med djur.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

1. Människan kan lära djur sådana.
2. Djur som bor under vattnet.
3. Alla djur behöver detta för att överleva.
4. Ges till djuret när man tränar det och det gör rätt.
5. Ett djur som kommunicerar med människan genom att jama.

6. Känslan när du har det bra att vara.
7. Också människor är...
8. Intelligent djur som har en knorr på svansen.
9. Djurens hem.
10. Känslan när det tar ont överallt. Också djuren känner detta.

En angenäm träningsstund

Dela in er i par. Den ena ska vara handledare och den andra ska handledas. Övningen kan också göras hemma, till exempel tillsammans med en familjemedlem.

Den som handleder väljer ett föremål som finns i rummet som den som handleds ska röra. Den som handleder ska inte i förväg berätta för den som handleds vilket det rätta föremålet är.

Utför uppgiften på två olika sätt. Till slut kan ni byta roller om det finns tid.

Sätt 1: neka

Handledaren får inte ge andra tips än att hen ska säga "nej" om den som handleds flyttar sig längre bort från föremålet. Berätta för den som handleds när hen hittar det rätta föremålet.

Sätt 2: sporra

Handledaren får inte ge tips om föremålet men sporrar och berömmar, till exempel genom att säga "bra" eller "nu går det bra", när den som handleds närmar sig föremålet.

Fundera tillsammans:

- Hurdan känsla fick du av övningen?
- Var det lätt eller svårt att hitta föremålet?
- På vilketdera sätt gick det snabbare att hitta föremålet?
- Vilketdera sätt kändes trevligare, nekandet eller sporrandet?

SYFTET MED ÖVNINGEN är att leva sig in i hur en träningsituation kan kännas för djuret. Beröm och belöningar skapar positiva känslor hos djuret och motiverar det att genomföra uppgiften rätt. Däremot leder straff till att djuret känner sig illa till mods och att djurets initiativkraft försämras. Genom beröm och belöningar lär sig djuret snabbare och då känns den gemensamma träningsstunden trevlig för båda.

På djurens språk

Ett djur kan i allmänhet kommunicera endast på sin egen arts vis. Om en kattunge har fått tillbringa sina första månader tryggt tillsammans med sin egen mamma och sina syskon, har kattungen lärt sig att ”tala katt”. Om människan tillbringar tid med kattungen ända från att den är liten lär sig katten att förstå en del av människans vanor. Vi kan dock inte kräva att katten ska förstå vårt språk eller allt mänskligt beteende.

OLIKA DJUR kommunicerar med varandra alltid på sina egna artspecifika sätt. Ibland tycker vi människor att dessa sätt är konstiga. Djur förstår inte heller vad som är rätt och vad som är fel på samma sätt som människor förstår det.

Ute på gården träffar Lo igen grannen och grannens hund Ronja. Den här gången viftar Ronja inte på svansen utan stirrar mot gatan och morrar. Efter en liten stund uppenbarar sig en annan, större hund, på gatan.

Ronja börjar skälla och Lo blir skrämmd.

– Varför skäller och morrar Ronja? frågar Lo.

– Ronja är rädd för den stora hunden, svarar Los granne.

Lo håller sig för öronen. Skällandet känns skrämmande och också lite irriterande.

– Skällandet låter kanske inte så trevligt men det är hundars sätt att kommunicera, berättar grannen.

– När hundar skäller finns det alltid en orsak till detta. Genom att skälla kan hunden varna andra hundar för fara som närmar sig eller så kan den skälla för att den är entusiastisk, berättar grannen.

– Morrar Ronja för att den är arg? frågar Lo.

– Inte nödvändigtvis. Att morra är hundens sätt att berätta att den känner sig illa till mods, berättar grannen.

Snart är Ronja sitt glada själv igen. Den känner sig trygg och väl till mods och kommer direkt till Lo.

– Oj vad fint du kan berätta hur du känner dig, säger Lo när Ronja slickar Los ansikte.

Varför tränar vi djur?

De djur som lever i naturen behöver inte tränas eftersom de utmärkt, utan människans hjälp, lär sig att leva och klara sig där. Däremot lever sällskapsdjuren tillsammans med människor och är därför tvungna att anpassa sig till vår värld. Våra sällskapsdjurs och våra egna liv kan bli mycket lättare om vi tränar våra sällskapsdjur.

Människans uppgift är till exempel att lära hunden hur man

bor tillsammans med människor. Människan måste lära hunden att utföra sina behov ute och att gå i koppel.

När man tränar hunden förbättrar detta också tryggheten. När hunden lärt sig att gå lugnt i koppel är det trevligare för hunden och hundens ägare att promenera bland livlig trafik. Också andra sällskapsdjur har nytta av att man lär dem. Till exempel kan man lära en gerbil att själv komma på ens handflata. Då behöver man inte fånga in gerbilen från buren. Eftersom gerbilen är ett bytesdjur är infångandet en ångestladdad händelse för den.

Att träna är trevlig omväxling

Att lära sig olika saker innebär trevlig omväxling för sällskapsdjur. För många djur kan livet tillsammans med människan te sig trist. I naturen rör sig till exempel kaninen på ett område som är lika stort som ett fotbollsält, men med människan bor den i ett mycket mindre utrymme. Att lära sig olika saker erbjuder för kaniner som lever som sällskapsdjur sysselsättning.

Vi kan erbjuda alla djur trevlig sysselsättning. Också fiskar uppskattar stimulans.

MERPARTEN AV DJUREN lär sig och vänjer sig vid nytt bäst när de är valpar eller ungar. Därför lönar det sig att till exempel börja träna en hundvalp eller en kattunge strax efter att den har flyttat hem till en.

TRÄNANDET SKA VARA trevligt såväl i människans som också i djurets tycke. Vi ska träna djuren för att livet tillsammans med dem ska vara lättare och tryggare. Man ska lära djuret genom belöningar, inte genom att tvinga eller straffa det.

Djur lär sig snabbt

Ett djur som lever tillsammans med en människa lär sig av människan utan att människan har som avsikt att lära det. Därför kan djur också lära sig sådant som vi egentligen inte vill lära det.

Lo är igen hos mormor. Mormors katt har lärt sig nya trick men den här gången utan att någon lärt den. I köket hoppar katten gärna upp på ett bord som är bredvid spisen. Det är farligt eftersom spisen kan vara het.

- Nisse har visst av misstag lärt sig att det är trevligt att vara på bordet. Därför lönar det sig för oss att ge en belöning till Nisse när den är på golvet. På det sättet lär sig Nisse småningom att det är trevligare att vara på golvet än på bordet, som ju är ett farligt ställe, konstaterar mormor.

Även om det inte är bra för katten att få vara på alla ställen så är det viktigt för den att den får klättra. Mormor har byggt en klättringsplats till Nisse i vardagsrummet.

- Här får Nisse klättra i fred och göra sådant som katter tycker om att syssla med, berättar mormor.

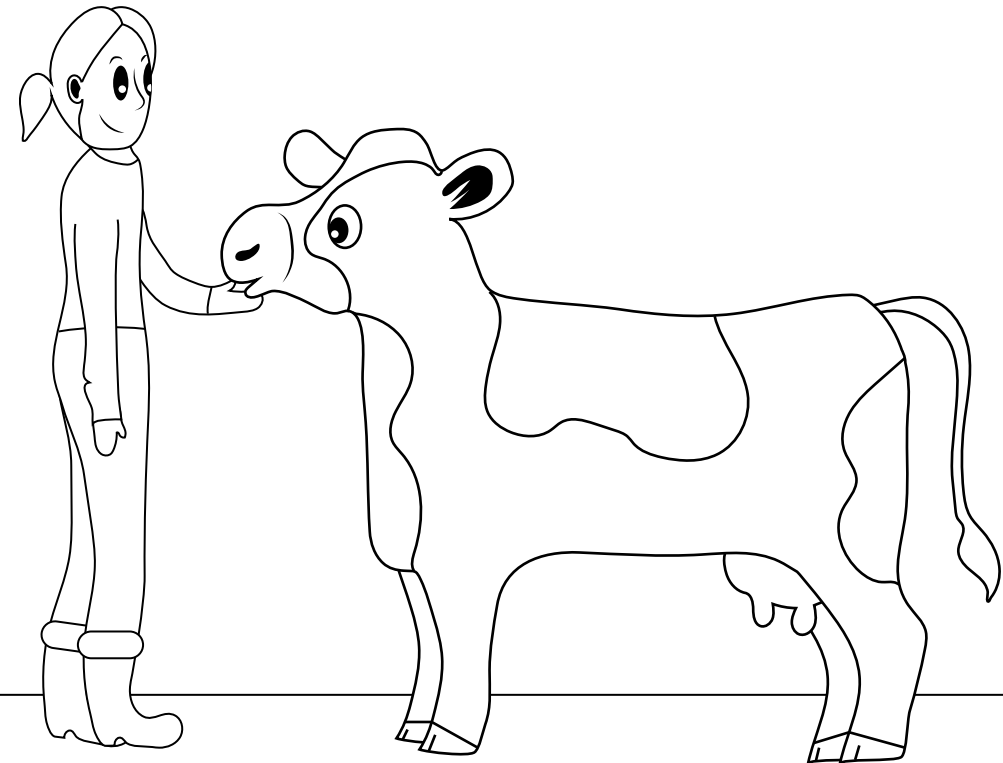
SÄLLSKAPSDJUR LÄR SIG i vardagen ett och annat av sin ägare, och det viktigaste är att vi lär dem vid sidan om vardagen. Dock kan man också ordna separata träningspunkter för djuret. Det viktigaste är att djuret är avslappnat och känner sig väl till mods. Då lär det sig som lättast.

Produktionsdjur lär sig också

Man kan också träna produktionsdjur, såsom kor, tjurar och grisar. Om man tränar ett djur blir djurets samlevnad med människan trevligare och det blir lättare för människan att hantera djuret.

Färga bilden nedan där man lär en ko att komma då man kallar på den.

KOM IHÅG att man aldrig får slå eller pina något djur. Man ska alltid behandla djur väl.

Man kan påverka djurets beteende

Djur lär sig mycket genom att vara tillsammans med människan och iaktta människans beteende. Det är lättare för ett djur att lära sig om människan betar sig konsekvent, det vill säga alltid på samma sätt.

Om vi ber hunden sitta still alltid innan den får mat i sin skål, lär hunden sig snabbt att det lönar sig för den att lugnt sitta och vänta på maten.

DET LÖNAR SIG att lära djuret endast när man själv är lugn. Även om djuret i allmänhet är kavat och orädd till sin natur kan det bli förbryllat om människan beteende är svårt att förutse. Alltid lyckas det inte att lära ut ett nytt trick. Då lönar sig att ta en paus och försöka på nytt senare.

Tränandet ska vara roligt för djuret

Alla djur lär sig genom belöningar, men olika djurarter kan behöva lite olika slags träning och motivering. Att lära sig olika saker ska vara trevligt för djuret och man får aldrig tvinga djuret att göra något som det tycker att är otrevligt.

Lo vet redan att mormors katt lär sig lätt om den belönas med läckerbitar eller med att man kelar med den. Lo beslutar sig för att lära Nisse nya trick under tiden när mormor är ute. Snart upptäcker Lo att det inte är så lätt att lära Nisse tricks. Nisse äter nog upp läckerbitarna men lyder inte alls Lo.

- Dum katt. Försvinn, fnyser Lo.

Mormor kommer in. Nisse har redan försvunnit till ett annat rum och Lo känner sig harmsen.

- Det lönar sig att öva djurträning tillsammans med en vuxen. När man försöker lära djuret något och det inte lyckas är det bra att lugna ner sig. Vi kan tillsammans försöka träna Nisse någon annan dag, föreslår mormor. Nisse kanske inte förstod vad du ville att den skulle göra.

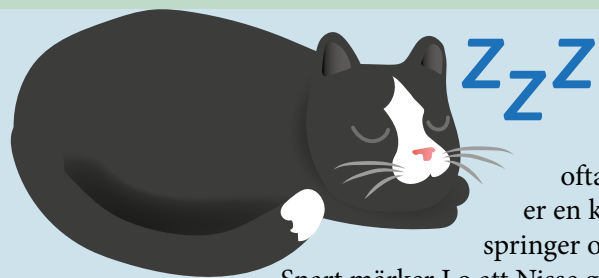
Problem?

Att lära ett djur något är inte alltid lätt. Redan det att vi inte talar samma språk som djuret kan orsaka svårigheter.

Problem kan också uppstå om djuret inte får leva ett sådant liv som är lämpligt för djurets art. Då lönar det sig att tillsammans med en vuxen kontrollera att djuret lever under sådana förhållanden att det mår bra. Berätta för en vuxen om du behöver hjälp med att lära djuret något. Den vuxna kan be om hjälp av en djurtränare som hjälper att lösa problemet. En bra djurtränare tränar djur genom belöningar, aldrig genom att tvinga eller straffa djuret, till exempel genom att slå det eller rycka i kopplet.

ALLA DJUR går att tränas men i synnerhet för hundar anordnas många olika slag av hundskolor. Hundskolor kan innebära en trevlig hobbyverksamhet både för hunden och hundens ägare. I hundskolan lär sig hunden ofta goda grundläggande färdigheter som gör det lättare för människan att leva tillsammans med hunden.

Lo och Nisse brukar redan ofta leka tillsammans. Lo svänger en kattleksak i luften och Nisse springer och hoppar efter leksaken.

Snart märker Lo att Nisse gärna också hämtar tillbaka leksaken till Lo efter att Lo kastat den.

Efter lekstunden återhämtar sig Lo på soffan och Nisse hoppar tätt bredvid.

– Ni har då blivit goda vänner, säger mormor och smeker varderas kind.

Testa vad du lärt dig

Sant eller falskt?

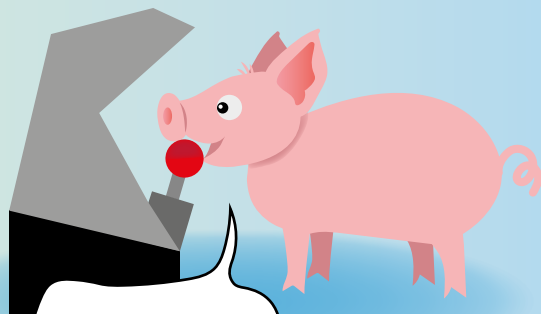
	SANT	FALSKT
1. Djur upplever många likadana känslor som människor upplever.	☐	☐
2. För att djur ska vara nöjda måste de få ge utlopp för sin egen arts behov.	☐	☐
3. Skötseln av små sällskapsdjur, såsom akvariefiskar och gnagare, är lätt och kräver inte just alls någon tid.	☐	☐
4. Alla djur är på sitt eget sätt intelligenta och kan lära sig nya saker.	☐	☐
5. Om ett djur undviker ögonkontakt eller vänder huvudet bortåt känner det sig troligtvis entusiastiskt och glatt.	☐	☐
6. Ett djur lär sig bäst när man varje gång lite ändrar på det trick man lär det.	☐	☐
7. Att skälla är ett av hundens sätt att kommunicera.	☐	☐
8. Sällskapsdjur tycker i allmänhet att det är trist att lära sig nya saker.	☐	☐
9. Djur kan av misstag lära sig sådant av människan som människan inte vill lära det.	☐	☐
10. Djur märker i allmänhet inte om människan blir arg under träningsstunden.	☐	☐
11. Man får aldrig slå eller pina ett djur även om djurets beteende skulle vara besvärligt i människans tycke.	☐	☐
12. Man kan få hjälp med att träna ett sällskapsdjur av en yrkesutbildad person.	☐	☐

Jag är intelligent och bra på att lösa problem.

Jag gillar att lära mig nytt med min människa.

Jag kan till och med lära mig att spela datorspel.

Alla djur lär sig

Jag kan lära mig att känna igen min ägares ansikte.

Jag har lärt mig tillsammans med människan i tusentals år.

Jag behöver en trygg människa för att lära mig olika saker.

Fundera i grupp eller ensam:

- Se exemplen som finns på affischen om inlärning hos djur. Vilket av exemplen tycker du att är intressantast eller mest överraskande?
- Vad för nytta kan djuren ha av att de lär sig nya saker?
- Vad har du lärt dig den här veckan? Hurdana saker tycker du om att lära dig?
- Tänk på din egen familj, din kompis eller din släktings sällskapsdjur. Vilka saker har det lärt sig?
- Har du själv någon gång lärt något sällskapsdjur något?
- På vilka sätt kan man göra träandet trevligt för djuret? Vad lönar det sig däremot inte att göra?

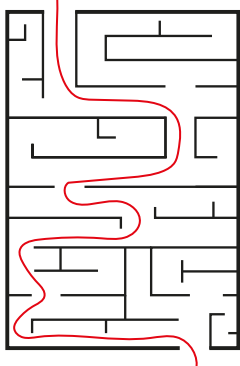
6
Djuraktigt liv

1. _____ B
2. _____ B
3. _____ A
4. _____ B

Djur är nöjda om de har meningsfull sysselsättning

- A _____ C
- B _____ A
- C _____ B

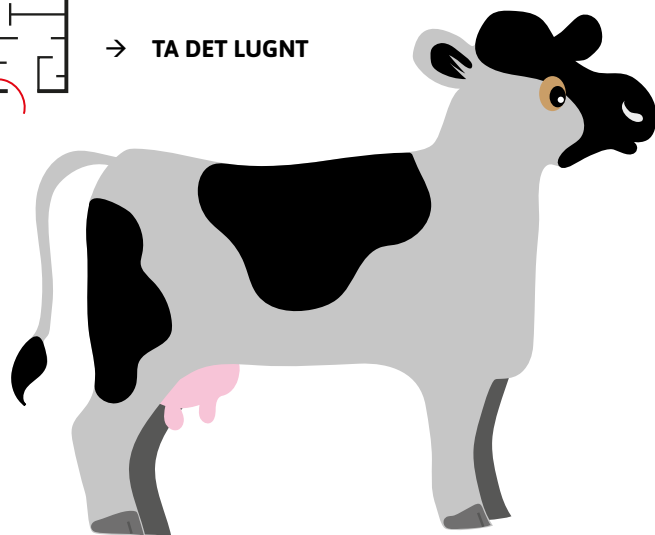
10
Fyndiga bin

16
Korsord

1. Trick
2. fiskAr
3. föDa
4. bElöning
5. kaTt
6. glädje
7. djUr
8. Grisar
9. boN
10. smärTa

→ TA DET LUGNT

27
Sant eller falskt?

Fråga	SANT	FALSKT
1.	x	
2.	x	
3.		x
4.	x	
5.		x
6.		x
7.	x	
8.		x
9.	x	
10.		x
11.	x	
12.	x	

Kom ihåg det här!

1. Många saker förenar oss människor och andra djur. Olika djur upplever dock saker på lite olika sätt. Därför är det ibland svårt för oss att förstå varandra.
2. Alla djurarter har beteendebehov som är viktiga för dem. Om ett djur inte får utlopp för sina artspecifika behov kan det insjukna eller bli stressat.
3. Man måste ta bra hand om sitt sällskapsdjur varje dag. Vuxna ansvarar alltid för de sällskapsdjur som barnen har.
4. Det är inte alltid lätt att märka hur djur känner sig och vad de förnimmer eftersom de har sitt eget språk. Därför är det människans uppgift att lära sig att förstå djuren så bra som vi kan.
5. Du ska alltid bete dig lugnt när du närmar dig ett djur. Även om du är ivrig ska du inte hoppa, springa efter det eller ropa. Låt djuret närma sig dig i lugn och ro.
6. Alla djur lär sig mycket under sin livstid. Olika djurarter lär sig dock på olika sätt.
7. Man får aldrig ta till våld när man tränar ett djur och man får aldrig heller slå eller pina djur. Om det inte lyckas när du försöker lära djuret något ska du försöka på nytt någon annan dag.
8. Det är viktigt att lära sällskapsdjur olika saker för att de ska anpassa sig till människornas värld.
9. Om du behöver hjälp med att lära djuret något lönar det sig att diskutera detta med en vuxen. För att träna djuret kan man också be hjälp av en djurtränare som tränar djur endast genom belöningar.

Detta häfte är ett informations- och uppgiftspaket för skolelever och klubbar utifrån temat för Djurens vecka för år 2021. Materialet kan exempelvis användas inom småbarnspedagogik och inom undervisning i omgivningslära, biologi, modersmål, livsåskådningskunskap, samhällslära och bildkonst samt i natur- och djurklubbar.

Suomen eläintenkouluttajat ry och **Marianna Koljonen**, som är specialiserad på djuretik och forskare i barnlitteratur, har fungerat som experter beträffande materialet.

Materialet kan beställas avgiftsfritt på adressen sey@sey.fi.

Djurens vecka är en temavecka som anordnas årligen mellan den 4 och 10 oktober. I Finland har Djurens vecka firats på SEY:s initiativ från och med 1959.

SEY är Finlands största djurskyddsorganisation och expert inom djurskydd. SEY verkar för djurens bättre behandling alla dagar på året, runt om i Finland – redan med 120 års erfarenhet.